

คณะศรีทศาเข้า

พระอาจารย์สงบ มนสฺสนุ โธ

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๑

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

โดยสามัญสำนึกของคน เราคิดว่าวิทยาศาสตร์ ชาวพุทธจะบอกเลยว่าศาสนาเป็นวิทยาศาสตร์ หนึ่งบอกหนึ่งต้องเป็นสอง หนึ่งบอกหนึ่งต้องเป็นสองใช่ไหม คิดไปเลย แต่ศาสนาไม่ใช่ ศาสนาไม่เป็นอย่างนั้นหรอก เพราะศาสนามันมีทฤษฎี มันมีทฤษฎี มันมีความเห็นผิดของคน แล้วความเห็นของคนแต่ละคนมันก็ไม่เหมือนกัน บางคนทฤษฎี คูสิ ตะล่อมก็มาแล้ว

โธ! หลวงปู่มั่นท่านพูดไว้ซึ่งมาก หลวงปู่มั่นบอกเลยนะ “พระให้ภาวานามา เราจะแก้ะ เราจะแก้ ภิกษุเฒ่าจะแก้จิต ถ้าภิกษุเฒ่าตายไปแล้วแก้ยากนะ ให้รับภาวานามา ภิกษุเฒ่ายังอยู่ เพราะภิกษุเฒ่าจะแก้”

การแก้จิต ที่นี้การแก้จิต พออย่างเขา การแก้จิต ทฤษฎี แต่พอทฤษฎี เขาบอกว่าความเห็นของเขา เพราะเขาเข้าใจผิด ที่บอกว่าได้ยินเสียงกระซิบ ได้ยินเสียง เขาคิดว่านั่นเป็นคุณธรรม เขาคิดแค่นั้นว่าเป็นคุณธรรมไง อย่างนี้ประสาเรานะ โดยสามัญสำนึก โดยวิชาการ เขามีทฤษฎีมาก แต่โดยพื้นฐานของใจไม่มีเลย คือไม่มีหลักมีเกณฑ์เลย ถ้ามีหลักมีเกณฑ์จะไม่เชื่อเรื่องอย่างนี้หรอก

ไม่ต้องพวกเรา อย่างพวกชาวบ้านเขาเห็นพวกเราไปถือผีถือสาว เขาเห็นแล้วเขาสงสัยอะไรไหม ที่เขาเห็นชาวพุทธเรา ชาวพุทธถืออะไรแบบว่าเรื่องมงคลต้นข้าว เรื่องของแปลกๆ เขาเห็นเขายังรู้ว่าผิดเลย แต่นี่ตัวเองไปเป็น พอตัวเองไปเป็น เวลาด้วยปัญญา ด้วยสามัญชน ด้วยวิชาการว่าตัวเองเก่ง ตัวเองฉลาด แต่พอปฏิบัตินะ กลับโดนตัวเองหลอก เรื่องพินๆ ที่โลกเขาก็เห็นว่าเป็นเรื่องที่ไม่ใช่ ทำไมเขาไปติดละ แล้วเขาคิดไม่ได้ติดธรรมดาคด้วย เพราะเขาถือว่านี้เป็นคุณธรรมของเขา แล้วเวลาพอคุณธรรมบ๊ีบ เรารู้ว่าเขาแรง เรารู้ว่าเขาแบบว่าทฤษฎีไง เราถึงได้ออก บอกว่า

ในวิภวณินั้นะ พอเข้าสมาบัติ มีงบอกกุมาลิวาจะไปที่ไหน มีงบอกกุมาว่าอยู่ที่ไหน เหมือนกับเรา บอกว่าของหาย หรือเราบอกว่าคนปล้นอะไรอย่างนี้ แล้วก็จะไปเอาจำเลยมาให้มีงดู

เราจะพูดคำนี้ออกมาเพื่อให้เห็นว่าเรื่องฉานโลกีย์ เรื่องอกิณญา มันไม่เกี่ยวกับอริยสัจ แล้วมันทำได้ พอเราพูดอย่างนี้ปั๊บ เขาเลยอ่อนลงเลย ไอ้ที่เสียดกระซิบ ไอ้ที่เสียดที่เขารู้ เขาเลยบอกว่ามันเป็นพื้นๆ คำนี้ คำนี้เขาเริ่มยอมรับ มันเป็นเรื่องพื้นๆ

เราก็บอกว่าพื้นๆ มันดูอยู่แต่พื้นๆ มันต้องพัฒนาการของมัน ถ้าพื้นๆ อยู่พื้นๆ มันก็พื้นๆ จนตายใจ แต่ทีแรกเขาไม่บอกว่าพื้นๆ เขาบอกว่า เขาคิดว่าเขาสำเร็จแล้ว นี่คือนิพพานนะ นิพพานคือจิตเราเหมือนหนังจีน ถ้านิพพานปั๊บต้องมีฤทธิ์มีเดชมีอะไรไป มันไม่ใช่ มันแสดงว่า ๑. แสดงว่าคนไม่เคยปฏิบัติ แล้วอีกอย่างหนึ่งมันสายบุญสายกรรม สายบุญสายกรรม เพราะเขาเชื่อว่าอาจารย์เขาสอนอย่างนั้น เรารู้ถึงแนวทางการสอนของครูบาอาจารย์แต่ละองค์ ทีนี้ครูบาอาจารย์แต่ละองค์ที่เขาสอนมา เขาคิดว่าอย่างนั้นเป็นคุณธรรมของเขา

แต่ของเรา หลวงปู่มันนะ แม่ชีแก้วถ้าว้นไหนภาวนาแล้วจิตไม่ออกรับรู้อะไรนะ วันนั้นไม่เหมือนภาวนา ภาวนาต้องจิตออกไปเที่ยวเล่นนะ ไปเห็นผี เห็นเปรต เห็นเทวดา ที่ไปเห็นในผีก็ยังมีผิดคนรก แล้วถ้าว้นไหนไม่ได้ ออกเหมือนกับไม่ได้ภาวนา คือภาวนาไม่ดี แต่หลวงตาบอกนี่ภาวนาผิด คือแบบว่าเหมือนกับเด็กๆ เหมือนเด็ก เหมือนกับเรามีเงินให้ลูกหลานเรา แล้วลูกหลานเราใช้จ่ายฟุ่มเฟือย การใช้จ่ายฟุ่มเฟือยมันก็หมดไปซะหมด จิตพอสงบ ออกเที่ยว มันก็เหมือนใช้จ่ายฟุ่มเฟือย คือใช้กำลังจิตนั้นออกไป แต่ถ้าเราไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือยนะ ลูกหลานเรารู้จักเก็บหอมรอมริบ มันจะเป็นคนมีฐานะขึ้นมา จิตของเราถ้าแบบว่าสงบแล้วให้มันอยู่กับที่ ไม่ให้มันออก

หลวงตาท่านบอกว่า ใหม่ว่า ท่านบอกว่าให้ออกก็ได้ ไม่ออกก็ได้ได้ไหม

ไม่ได้

ทีแรกไม่บอกไม่ให้ออกเลยนะ การสอนมันต้องทีละสเต็ป มันต้องมีขึ้นไปเล็กลง น้อยๆ ถ้าจะไปหักเลย คนทำงานมันทำงานไม่ไหว ก็บอกว่าไม่ให้ออกเลยนะ จิตให้ออกบ้าง ไม่ให้ออกบ้างได้ไหม แล้วก็ให้เขาไปลองก่อน เขาก็มาบอกไม่ได้ อะไรก็ไม่ได้ เพราะมันเคย หนึ่ง มันเคยสอง เป็นจรตนิสัย สอง เป็นพื้นฐานของจิต พื้นฐานของจิตเป็นอย่างนี้ ถึงเวลาปั๊บ มันจะออก แล้วจิตสงบปั๊บ มันจะออกอยู่แล้ว แล้วถ้าครูบาอาจารย์ไม่เป็นก็คิดว่านี่เป็นความดี

แต่ถ้าเป็นอย่างที่เราบอกเหมือนเด็กใช้จ่ายฟุ่มเฟือย คือมันสุรุ่ยสุร่ายไป คือเราหาจิตเราได้ แต่เราใช้จิตเราไม่เป็น หาจิตได้คือหาตัวตนได้ไง อย่างเรา เราไม่รู้จักตัวเราเองเลย เพราะเราไม่เคยมีสมาธิ ถ้าใครมีสมาธินะ อืมๆ จิตเป็นอย่างนี้ มีกำลังอย่างนี้ รู้จักนะ แต่ก็ทำ มันเจริญแล้วเต็ม มันก็รักษาไม่ได้อีก มันก็ต้องชำนาญ คือว่าเริ่มกำหนดพุทโธหรือปัญญาอบรมสมาธิบ่อยครั้งเข้า จนจิตมันตั้งมันมีกำลัง เหมือนเรา เรามีกำลัง พอเรามีทุนปั๊บ เราจะทำอะไรก็ได้ แต่คนมันไม่รู้ มันใช้จ่ายฟุ่มเฟือย มันก็คิดว่าการใช้นั้นคือประโยชน์ไง การใช้จ่ายฟุ่มเฟือยกับเอาเงินไปลงทุนทำธุรกิจ คนละเรื่องนะมึง คนละอันกันนะ เราใช้จ่ายไปหมดฟรีๆ มันหมดไปโดยหมดไป แต่ถ้าเอาเงินไปลงทุนนะ มันมีกำไรมีขาดทุนนะ แล้วขาดทุนก็มี กำไรก็มี มันต่างกัน ทีนี้มันต่างกัน เราต้องรักษาจิตให้ได้ก่อน พอรักษาจิตให้ได้ ออกก็ได้ ไม่ออกก็ได้ ได้ใหม่

อย่างไรก็ไม่ได้เพราะมันเคย

อย่างนั้นไล่ออกเลย ไหลลงจากเขาเลย ร้องให้เลย ร้องให้ เหมือนกับมันไม่มีใครช่วยเหลือแล้ว ต้องไปผจญภัยเองแล้ว ทีนี้คนมันก็มีวาสนา ก่อนที่เขาจะกลับมา แม่ชีแก้วเขาไปคิดเองว่า อ้าว! ก็ในเมื่อเราก็อำนาจอย่างนี้นานเนกาเลแล้ว ถ้ามันเป็นคุณธรรมมันก็ต้องเป็นธรรมแล้ว นี่เรายังสงสัยอยู่ใช่ไหม แล้วเราก็ก็นี่ไม่มีคนสอน

แล้วเรา ประสาเรา คนมีความเห็นอย่างนี้มันจะมีทิฐิที่เราดีกว่าคนอื่น เราแจวกว่า ไอ้พวกนี้นั่งหลับตาไม่เห็นอะไรเลย เราไปรู้เห็นมาหมดเราเก่งกว่าเขาเพื่อน มันมีทิฐิ มันมีทุกอย่างพร้อม ทีนี้ทิฐิขนาดไหน แต่ถ้าคนมีวาสนาไป มันย้อนกลับมาว่า ถ้ามีทิฐิ เราเป็นคนแน่ คนดีเราก็ก็น่ารู้ธรรมะสิ แต่นี่เราก็ก็น่าตัวไม่รอด แล้วก็หวังพึ่งท่าน แล้วเวลาท่านมา ท่านสอน ทำไมไม่พึ่งท่านล่ะ นี่มันเริ่มคิดไป พอเริ่มคิดปั๊บ ถ้าอย่างนั้นเราก็ก็น่าลองทดสอบดูก่อนสิ คือนั่นก็กำหนดพุทโธๆ ไม่ให้ออก พอไม่ให้ออกปั๊บ จิตมันก็รวม รวมลงมา มันไม่ออกใช่ไหม

ธรรมดาคำจิตมันสงบปั๊บ ถึงเวลาแล้วมันก็ออก ออกคือมันออกไปรับรู้ข้างนอก ผู้รู้ สิ่งที่ถูกรู้ ผู้รู้คือจิตมันสงบเข้ามาแล้วมันก็ออกไปรู้จิตวิญญาณดวงอื่นข้างนอก ไปรับรู้โลกจักรวาลหมดเลย มันก็ใช้ไปหมดใช่ไหม แต่คราวนี้ไม่ให้ออก เพราะท่านบอกว่าไม่ให้ออก ก็ลองพิสูจน์ก็ ท่านไม่ให้ออก พอจิตมันสงบปั๊บ! มันไม่ออก พอไม่ออก ฐานมันเต็มที่แล้ว มันก็เห็นเป็นนิมิตแล้ว ออกไปเห็นจิตวิญญาณนั้นเรื่องหนึ่งนะ เห็นเป็นนิมิตว่าเป็นตัวท่าน ตัวแม่ชีแก้ว แล้วหลวงตาท่านมาถึงท่านก็เอาเม็ดพันไป พิจารณาภายใน มันเห็นกาย หลวงตามา ถือตะเกียงมา จะวิ่งเข้ามา

ถือดาบมาด้วย นั่งอยู่ ท่านก็มาฟัน ฟันเราเลยนะ ฟันแม่ชีแก้ว พับ! พับ! ฟันหมดเลย แผลกหมดเลย พอแผลกหมดเลยนะ พอแผลกหมด เพราะความยึดมั่น คนเราทุกคนมันยึดว่าอะไรต้องเป็นเรา ทีนี้พอมันโดนทำลายแล้วมันไม่มีเรา เหมือนเราถือของอยู่นี้ ถืออะไรที่เราหลงคิดว่านี่เป็นเรา แต่หลวงตามาถึงก็ฟันๆ ทำลายทิ้งหมดเลย อ้าว! มันก็ไม่มี พอไม่มี ความรู้สึกอันนี้ มันเป็นเรื่องสำคัญ มันจะมีความแบบว่ามันปล่อยวางลึกซึ้งกว่า โอ้โฮ! ออกมานะ ลูกขึ้นกราบแล้วกราบอีก ใจ กราบเสร็จแล้วก็ขึ้นไปหาหลวงตา หลวงตาได้เลย เห็นไหม

นี่ขนาดเป็นข้อเท็จจริงจริงๆ ในใจของเขาเนะ จริง หมายถึงว่า จิตเขาสงบจริงๆ แล้วออกจริงๆ แต่ความจริงอย่างนี้มันเป็นความจริงที่สุรุ่ยสุร่าย ความจริงของโลก มันไม่วิวัฒนาการขึ้นไปเป็นมรรคไป

แล้วอย่างที่เขารู้ๆ มันเรื่องเล็กๆ เรื่องไร้สาระมากมาย แต่คนไปคิด พอคิดแล้วก็คิดว่าใช่

เรากล้าพูดนะ พระที่พามาไปหาพระองค์อื่นนะ พระองค์อื่นต้องนั่งอ้าปากฟังเขา อ้าปากหาวเลย เพราะอะไรรู้ใหม่ เพราะเขารู้ของเขาจริงๆ จิตเขาสงบจริงๆ แล้วเขาได้ยินเสียงแว่วเสียงอะไรมา แล้วเขาคิดว่าใช่ใจ ทีนี้พอกคิดว่าใช่

๑. คิดว่าใช่

๒. อาจารย์ของเขาก็สอนกันอย่างนี้

คือเราจะบอกเวรกรรมของคนต่างๆ กันนะ ถ้าสมมุติเราปฏิบัติมีแนวทางอยู่ แล้วเราไปเจอสังคัมที่เป็นอย่างนี้อยู่ เขารับประกันกันอยู่ คือว่ากระแสสังคัมมันใหญ่ สังคัมมันกว้างใช่ไหม เขาก็เชื่อถือสังคัมของเขาอันนั้น แล้วมันก็ทิวทัศน์อันหนึ่ง แล้วสังคัมของครูบาอาจารย์เรา สังคัมอริยสังคัมมันก็เป็นอีกอันหนึ่ง เพราะมันพัฒนาการมาจากสังคัมอย่างนั้นแล้ว สังคัมอย่างนั้นเหมือนกับยุคน้ำแข็ง ยุคดึกดำบรรพ์ แล้วก็ยุคเกษตรกรรม ยุคอุตสาหกรรม จิตมันพัฒนาจากสิ่งนั้นแล้ว มันพัฒนาขึ้นมาแล้ว แต่เขาไม่รู้จักรพัฒนา เขาถึงไม่ยอมรับ

พอไม่ยอมรับ ถูกใหม่ ก็ถูกในหมู่ของเขา พอเขาพูดกับเรา เรามั่นทัน พอมันทัน ธรรมดาจะเห็นใหม่ที่เราจะออกแรงอย่างนั้น เคยไหม ไม่เคยหรือ โอ้โฮ! วันนั้นบ้าง อยู่นะ โอ้โฮ! เอ็งเห็นอย่างนี้ละจ้หมา ในวิภวณนี้ละ โห้! มึงบอกกุมาสิ ตรงไหน กูจะไปเอามาให้มึงดู เจียบเลย ขนาดอย่างนี้มันยังไร้สาระเลย คิดนะนะ อย่างนั้นก็คิด

หลวงปู่เจี๊ยะโง หลวงปู่เจี๊ยะถามหลวงปู่มัน นี่หลวงปู่เจี๊ยะเล่าเองนะ ท่านพรรษา ๓ แล้ว
ขึ้นไปนวดหลวงปู่มันอยู่ มันก็สงสัยว่าอภิญญา อภิญญา ๖ การรู้วาระจิต การรู้ต่างๆ รู้ต่างๆ
อภิญญา ๖ อภิญญาที่รู้หมดเลย รู้วาระจิต รู้อนาคตังสญาณ รู้ทุกอย่างนะ ท่านก็สงสัย ท่านก็ไป
ถามหลวงปู่มันโง ถามหลวงปู่มันว่า “อภิญญาแก้กิเลสได้ไหม”

นี่ท่านเล่าเองนะ หลวงปู่มันท่านก็รัก ท่านรักหลวงปู่เจี๊ยะมากนะ รักเพราะความรัก
มากกว่าความคุ้นเคยนะ นี่หลวงปู่เจี๊ยะเล่าเองนะ ไม่ใช่ฉันนะ หลวงปู่มันก็เขกหัวป้อก “แก้ไม่ได้
เว้ย”

ท่านก็โดนไปแล้วทีหนึ่งนะ ก็นวดต่อ นวดไปต่อ “เอ! แล้วถ้าแก้ไม่ได้ แล้วหลวงปู่มันรู้
หมดเลย รู้วาระจิต รู้ทุกอย่างเลย หลวงปู่มัน ถ้าแก้ไม่ได้ แล้วครูจารย์ทำทำไม”

ท่านบอกว่าหลวงปู่มันก็เขกอีกป้อกหนึ่ง

ทำอภิญญา ๖ ทำเอาไว้เป็นวิธีการสอนคน เพราะคนมันคิดกันมาก อภิญญาเป็นวิธีการ
วิธีการคือตัดความรู้คนต่างๆ แต่อันนี้มันไม่ใช่อริยสัจ ตัดความรู้ จับความรู้ คือคอยรู้ว่าใครคิด
อะไร ใครทำอะไร มันไปรู้วาระจิตเขา แล้วคัดแปลงมา คัดแปลงมาให้เข้าอริยสัจ ท่านบอกว่ามัน
เป็นวิธีการ แต่มันไม่ใช่ตัวอริยสัจ แล้วพวกนี้ไปติดที่ตัวนี้ มันไม่ใช่อริยสัจ เพราะเขาไม่เป็น

เพราะเรามีพื้นฐานอย่างนี้อยู่แล้ว พอเราเห็นเขานั่ง เห็นเขาพูด เรารู้หมด ฉะนั้น เวลาสิ่งที่
จะแก้ จะแก้คนที่ภาวนาผิดนะ เราต้องมีน้ำหนักที่หนักกว่า เราต้องมีเหตุผลที่เหนือกว่า สิ่งที่เขา
ด้อยกว่า ถ้าเขามีวาสนา เขาจะเปิดใจฟัง ถ้าเหตุผลเราไม่หนักแน่นกว่า เขาจะไม่เปิดใจฟัง ฉะนั้น
เขาบอกว่าเขาได้ยินเสียงแว่ว ได้ยินอะไรแว่ว

กูไม่ต้องได้ยินเสียงหรือ กูไปคุยกับเขาเลย กูไปนั่งคุยกับเขาเลย

แล้วเขาก็ถามว่า แล้วจริงหรือๆ

แล้วจริงไหมละ จริงไหมละ

ถ้าพูดถึงนะ ถ้าคำพูดออกไป ถ้าไม่จริง คนมันหันมันจะถามเลย คุยอย่างไร วิธีการไป ไป
อย่างไร ไปเจอเขาแล้ว เขารูปร่างเป็นอย่างไร แล้วคุยกัน ใช้อะไรคุย แล้วคุย ความรับรู้ รู้กัน

อย่างไร ถ้าเขามีพื้นฐานนะ เขาจะซักเลย ไอ้ที่ไปบอกว่าฉันทำได้ๆ ระวังให้ดี ถ้าคนมันทันทันนะ มันจะซักถึงวิธีการทำ ไอ้ผลที่ทำได้

พวกเราพูดถึงผลของกรรม แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์นะ ท่านจะถามถึงวิธีการที่ทำ ถ้ามีงบอกวิธีการที่ถูก ผลนั้นถึงจะเป็นความถูกต้อง

หลวงตามหาบัวท่านไปซักหลวงปู่บัว ด้วยท่านเจ้าคุณจุม ธรรมเจดีย์ ให้ซัก อ้าว! ว่ามา หลวงพ่อว่ามา

ท่านก็พูดถึงการพิจารณากาย อิม! ผ่าน วิธีการที่พิจารณากายขั้นที่ ๑ ผ่าน อ้าว! ขึ้นต่อไป ขั้นที่ ๒ ผ่าน ขั้นที่ ๓ ผ่าน ทีนี้ขั้นที่ ๓ ผ่านแล้ว วิธีการบอกมันถูกหมด พอถูกหมดมันก็ผ่านไปๆ แล้วเขาบอกว่า อ้าว! พุคมาลี เพราะคนที่ถามรู้ใช่ไหม ขั้นที่ ๓ ผ่าน มันมีขั้นที่ ๔ ทีนี้หลวงปู่บัว ท่านบอกท่านผ่านขั้นที่ ๓ แล้ว ท่านบอกว่าขั้นที่ ๓ นั้นคือหมดกิเลสไป

หลวงตาบอก “อ้าว! พุคมาลี”

“หมดแล้วครับ”

“หมดแล้ว ตัวเองคิดว่าอย่างไร”

“ก็คิดว่านี่สิ้นแล้ว”

ท่านบอก “ว้าว! คึนนี้ไม่ต้องไปสวดมนต์นะ ให้พิจารณาต่อเข้าไปอย่างนี้เลยๆ”

พอเข้ามา ไปสวดมนต์เสร็จกลับมาอยู่ที่กุฏิ พอตี ๓ ตี ๔ หลวงปู่บัวมาแล้วมากอกๆ แกๆ

“นั่นใครนะ”

“เกล้ากระผมครับ”

“อ้าว! เข้ามา”

พอเปิดเข้ามานะ “พอท่านอาจารย์บอก ผมก็กลับไปเลย” กลับไป ธรรมดา จิต พลังงานมันส่งออกอยู่แล้ว จิตเดิมแท้นี้ผ่องใสมันก็พลังงานออกไปแล้ว ท่านบังคับได้ บังคับได้เพราะอะไร บังคับได้เพราะติดตรงนี้ ๑๗ ปี หรือ ๑๓ ปี ติดมา ๑๐ กว่าปี พอ ๑๐ กว่าปี มันพร้อมอยู่ตลอดเวลา

ความพร้อมมั่นมีอยู่แล้ว แต่คนบอก มันไม่มีใครบอกไป หรือบอก คนไหนบอกมันก็ไม่ฟัง เพราะเราไปฟังประวัติหลวงปู่จวน เวลาหลวงปู่จวนเล่าให้ฟังว่าหลวงปู่บัวไปจำพรรษาที่หลวงปู่จวนที่ถ้ำจันทร์ ถ้ำจันทร์ใกล้ภูทอก ก็ว่าตัวเองนิโรธแล้ว คือดับแล้ว แล้วหลวงปู่จวนบอกนิโรธไม่เป็น อย่างนี้ ปฐมฌาน ทุติยฌาน ตติยฌาน จตุตถฌาน อากาสนัญญาตนะ วิญญาณัญญาตนะ อากิญจัญญาตนะ เนวสัญญานาสัญญาตนะ แล้วก็นิโรธสมาบัติ นิโรธคือนิโรธดับ

ที่นิโรธสมาบัติเราไปว่านิโรธ ใครเข้าสมาบัติ ปุณฺณเข้าได้แต่นิโรธสมาบัติ ทุกคนบอกว่านิโรธสมาบัติต้องพระอนาคามีหรือพระอรหันต์เท่านั้นเข้าได้

แต่หลวงปู่จวนบอกว่า หลวงปู่มั่นไม่บอกอย่างนั้น หลวงปู่มั่นบอกนิโรธคือดับทุกข์ คือดับหมด เพราะฉะนั้น นิโรธในความจริงกับนิโรธของหลวงปู่บัว หลวงปู่จวนท่านค้ำอยู่ในใจแล้วท่านคอยเตือนใจ แล้วที่ว่าหลวงปู่บัวท่านบอกว่าจะไปตายที่นั่น ให้เขาทำโลงไว้แล้วไม่ตาย พอไม่ตายบ๊ีบ ความเห็นใจผิดแล้ว แต่ก็ยังไม่เอะใจนะ เราบอกถ้าคนคิดมันจะมีอาการอย่างนี้ คือว่าเหมือนในสมัยพุทธกาลเลย ชฎิล ๓ พี่น้อง พระพุทธเจ้าไปสอนเลยนะ “อืม! สมณะองค์นี้เก่งนะ แต่ไม่ใช่พระอรหันต์เหมือนเรา” พอพระพุทธเจ้าสอนไป “อืม! พระองค์นี้เก่งนะ แต่ไม่เป็นพระอรหันต์เหมือนเรา”

จนพระพุทธเจ้าเมตตามากนะ “ท่านไม่ใช่พระอรหันต์ ท่านไม่รู้อะไรเลย”

คอดกเลยนะ ทั้งที่ตัวเองรู้นะ แต่ทักฐานไม่ยอม พอไม่ยอม พอพระพุทธเจ้าอัดบ๊ีบ ชฎิล ๓ พี่น้องยอมลง

ไอนี้ก็เหมือนกัน หลวงปู่บัวท่านฟังมาเยอะ มันมีกระทบมาเยอะไป พอหลวงตาท่านพูดบ๊ีบ คั้นนั้นหักกลับมาเลย พอหักกลับมา จิตเดิมแท้ที่ส่องใส พอเข้าไปในตัวส่องใส ท่านก็กำหนดย้อนกลับเข้าไปอวิชา ย้อนอวิชาบ๊ีบ พอจิตมันเข้าไป ท่านบอกว่ามันรวมลง รวมลง บ๊ีบ! เหมือนกับความรู้สึกมันลงแรง ท่านบอกเลย ขางคานอวิชาขาด นี่ไง วิทยานิพนธ์ วิทยานิพนธ์ของหลวงปู่บัว ย้อนกลับมาอวิชาแล้ว ขางคาน คือเรานั่งอยู่บนกุฏิมันมีคานไถ มีตงมีคาน แล้วมันยุบลง ความรู้สึกของใจนะ มันยุบลงวูบ! แต่ความจริงมันไม่ใช่ เพราะท่านก็นั่งอยู่ปกตินี้แหละ แล้วหลวงตาท่านบอกว่า ขางอวิชา คือคานอวิชาที่มันคาอยู่มันหักลง ลงวูบ!

พอเข้าขึ้นมา มากกราบหลวงตามาก มากกราบหลวงตา “โอ๊ย! ถ้าไม่มีครูอาจารย์นะ ผมจะติดอย่างนี้ตลอดไป” โอ้โฮ! เห็นบุญเห็นคุณ กราบแล้วกราบอีก กราบแล้วกราบอีก กราบแล้วกราบอีก

ถ้ามันมีนิสัยนะ หนึ่ง มันต้องมีนิสัย มีการเปรียบเทียบ ทีนี้ถ้ามันไม่มีนิสัย มันไม่มีนิสัย แต่วันที่เขามา โยมจะคิดว่าเขาจะทักท้วงขนาดไหนก็แล้วแต่นะ แต่เรารู้ เขาสะท้อนมาก โยมพาพระมาได้ประโยชน์มหาศาลเลย เพราะทักท้วงแล้ว แต่เหตุผลที่เราไม่ได้ ไม่ได้วอนนะ เหตุผลที่เราไม่ได้แล้วท่านยอมรับ ถ้าท่านไม่ยอมรับนะ ท่านจะไม่บอกว่าเป็นนี่ๆ

พวกโยมไม่รู้จักรหัสการแก้จิต สิ่งที่เขาพอรู้สึกตัวว่าถูกหรือผิดนี่นะ คุณค่ามันมหาศาลแล้ว โยมยังบอกว่าสอนต่อๆ วิธีการที่จะเอา ทฤษฎีมันเยอะแยะไปหมด แล้วแต่ใครจะเอามาเป็นประโยชน์ วันนั้นแค่เขายอมรับว่าถูกหรือผิด ขณะที่ปฏิบัติกันนี่นะ ผู้ที่ปฏิบัติแล้วคิดจะบอกเขาว่าผิดอย่างเดียวนี่ยากมาก

เหมือนที่ว่า สิ่งที่เราทั้งหมดรู้จริงไหม? จริง แต่ความรู้จริงไหม? ไม่จริง แต่เราจริง เราจริง เราจะยอมปฏิเสธว่าความรู้เราไม่จริงไหม? ไม่มีทางๆ ต้องใช้เวลามาก แล้ววันนั้นมาแค่นี้ เขายอมรับ อย่างไรก็ตามแล้วแต่นะ ในหัวใจสันนิบาแล้ว ใจอึดตายวันนี้ะ มันโดนเราทุบนะ มันคลอนแคลนแล้ว

โธ่! แก่คน เราแก้มาเยอะ แค่อธิษฐานยอมรับว่าผิดถูกนี่นะ เพราะมันบอกจะอะไรอยู่ที่แล้วแต่นะ “เหมือนกัน ใจ หมุนไปด้วยปัญญา นีนิพพาน หาเหตุหาผลสรุป นีนิพพาน” มันจะหาเหตุหาผล ไม่ต้องภาวนา มันไปอ่านหนังสือมันยังรู่ว่านิพพานเป็นอย่างไรเลย ทฤษฎีมันจะไปเสริมตลอด

โยม ๑ : อยากสอบถามพระอาจารย์หน่อยครับว่า บวชเพื่ออะไร

หลวงพ่ : แหม! เพราะเราชกมาจนเบื่อแล้ว แล้วเวลามันไม่มีใจ เพราะมันจะมีมาอย่างนี้ บ่อยเราต้องถามอย่างนี้ก่อนสิ คือเราต้องถามปิดประตูไว้ก่อน ประสาธนะ เอาบุญแจมือลือกเลย ถ้าไม่พูดอย่างนี้นะ เขาก็ว่า ฮ้าว! ก็บวชมาก็เพื่อบวช ต้องถามก่อน ถามว่า เหมือนกับเป้าหมายอะไรไหม ต้องชี้ที่เป้าหมายก่อน มึงจะได้หนีกูไม่ได้ ถ้าชี้ถึงเป้าหมายปั๊บ เราก็บอก เอ็งบวชมาเพื่ออะไร ถ้าเขาบอกเขาบวชมาเพื่อพักผ่อน บวชเพื่ออะไรนะ เราก็บอกไปอีกเรื่องหนึ่งนะ เพราะมันมี

จะเข้าโน้นด้วย มันมีพวกอภิธรรมมหาเถระมาก ปฏิบัตินามรูป คนหนึ่ง ๓๐ ปี ๔๐ ปี ว่างๆ ว่างๆ แล้วญาติๆ ก็พามาที่นี่ เราก็กถามอย่างนี้ “โยม โยมปฏิบัติเพื่ออะไร ถ้าปฏิบัติธรรมเพื่อความสุข เออ! ใช่”

บอก “ไม่ใช่ ปฏิบัติเพื่อมรรคผล”

ถ้าปฏิบัติเพื่อมรรคผล ผิดหมด แต่ถ้าปฏิบัติเพื่อความสุข เพราะเขาสบายๆ เขามา ปฏิบัติมานะ ว่าง สบายๆ ถ้าปฏิบัติมาเพื่อความสะดักสบาย ใช่ แล่นี้แหละ นี่ปฏิบัติธรรมแล้ว

แต่ถ้าปฏิบัติมาเพื่อมรรคผล มันเป็นมิจฉาสมาธิ ว่างๆ ไม่มีสติ ถ้ามีสติ เมื่อวานพระมา พระกลับไปแล้ว พระมาจากวัดเทพศิรินทร์ ๑๑ องค์ ก็ตรงนี้ “อ้าว! แล้วถ้าพูดถึงสักแต่ว่ารู้ของ หลวงพ่อ ถ้ามันสักแต่ว่ารู้ มันไม่ใช่ภวังค์หรือ” เขาถามเราไง

บอก ไม่ใช่ ภวังค์นะ พุทโธๆ หลับไปเลย แล้วพอมันจะรู้สึกตัว มันสะดุ้งตื่น ขณะที่หลับไปเลย มันว่างจนไม่มีอะไรเลย ใอนามรูปก็เหมือนกัน พิจารณานามรูป พิจารณานาม มันเป็นรูป มันเป็นนาม มันสักแต่ว่าเป็นรูปเป็นนาม ใจก็ปล่อยหมด พอปล่อยหมดมันก็ว่างหมด มันไม่มีสติ คุมมันนะ

แต่ถ้าเป็นพุทโธๆ หรือปัญญาอบรมสมาธิ มันจะมีสติตามมาตลอด มันมีสตินะ เหมือนกับเรตคจากที่สูง เรารู้ตัวตลอดเวลา คนตกจากที่สูงส่วนใหญ่จะไม่รู้ รู้ขณะตกถึงพื้น ตกผลลวะ! ตกถึงพื้นแล้ว ตึก! โอ้! ถึงรู้ แต่ขณะที่มันลง ไม่รู้ตัวหरोก แต่ถ้าเป็นสมาธิมันจะรู้นะ เรตคจากที่สูง ตกจากที่สูงมันจะถึงพื้นใช่ไหม ขณะที่ถึงพื้น จิตมันร่อนลงมา สติเราพร้อมตลอด สติเราอยู่กับตัวเลย ทุกๆ สิ่งของมันลงมา สติจะตามมาตลอดเลย สติมันมีตลอด ถ้ามันลงไม่ได้มันก็ขึ้นกลับไปทีเก่า แต่ถ้าลงถึงพื้น มันก็เป็นสมาธิใจ ทีนี้ถ้าเราพุทโธๆ ลงมา มันมีสติตลอด มันจะตกภวังค์ได้อย่างไร ถ้าสติขาดพับ! หายเลย นั่นคือภวังค์

มันจะพุทโธๆ มันจะพร้อมมาตลอด จะสูงจะต่ำอยู่ตลอดของมัน ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ พอถึงอัปปนาสมาธิ สติมันพร้อมหมด มันรู้ตัวตลอดเวลา รู้จนถึงที่สุดนะ พอรู้ปั๊บ พอจิตมันหดตัวเข้ามาเป็นตัวจิต จิตนี้อยู่ในกายเรานี้แหละ พอสมาธิมันหดเข้ามาหมดเลย สมาธิมันลึกมาก หู จมูก ลิ้น ตา รับอะไรไม่ได้ อายตนะนี้ดับหมด ทีนี้พอฟังแบบเราปฏิบัติไม่เป็น

เราก็คิดว่านี่คือการหลับ มันบอกว่าเป็นตกวงค์หรือเปล่า? ไม่ตก ถ้าตกวงค์เป็นตกวงค์สมาธิเป็นสมาธิ

ทีนี้พอถึงสักแต่ว่ารู้ มันวิปัสสนาไม่ได้เพราะมันเป็นสมาธิที่ลึก มันถึงต้องคลายออกมากการคลาย การเข้าสมาธิออกสมาธิ เราก็นึกว่าเข้าประตูออกประตู...ไม่ใช่ การเข้าสมาธิ จิตมันละเอียดเข้าไปๆ เวลาคลายสมาธิ จิตมันหายบออกมา มันหายบออกมา อย่างนี้คลายสมาธิเข้าสมาธิ มันไม่ได้ตกสูงต่ำ ไม่ได้เข้าออก มันหดตัวเข้ามา จิตมันหดตัวเข้ามาต่างหาก แล้วจิตมันคลายออก เวลาหดเข้ามามันจะไม่รู้อะไรเลย มันจะนิ่งเข้ามา เวลามันออก เราจะเริ่มรู้สึกตัวใจ มันจะช้าออกไป แต่ถ้าหดเข้ามา มันจะหดเข้ามาโดยธรรมชาติของมัน แต่ขณะที่ว่ามันตกจากที่สูงมันเป็นอาการของจิต มันเป็นจิตแต่ละบุคคลมันไม่เหมือนกัน นี่พูดถึงเขาบอกว่าเป็นภวังค์หรือเปล่า

ฉะนั้น ถ้าปฏิบัติเพื่อความสุข ปฏิบัติเพื่อเป็นปฏิบัติธรรม คำว่า “ปฏิบัติเพื่อปฏิบัติธรรม” เพราะอะไรรู้ไหม เพราะทุกคนมันอยู่ที่บารมีใจ เราเห็นว่าการปฏิบัติธรรมนี้ประเสริฐ เราก็อยากปฏิบัติกัน ทีนี้พอบอกปฏิบัติบ๊ีบ เราบอกว่าปฏิบัติเพื่อมรรคผลนิพพาน เราก็คิดว่า โอ้โฮ! งานมันงานช่าง งานมันงานที่เราจะทำไม่ไหวหรอก เราก็เลยไม่กล้าใช่ไหม ก็เลยกลายเป็นปฏิบัติธรรมปฏิบัติธรรมแล้วสร้างบารมี

ถามว่าปฏิบัติเพื่ออะไร ถ้าปฏิบัติเพื่อปฏิบัติธรรม อ้าว! ถูกต้อง

แต่ถ้าปฏิบัติเพื่อมรรคผลนิพพาน เป็นไปไม่ได้ เป็นไปไม่ได้หรอก เพราะอะไรรู้ไหม มรรค ๘ นะ สัมมาสมาธิไม่ใช่มีจิตสมาธิ สัมมาคือมรรคที่ถูกต้อง มีจิตคือมรรคที่ผิด มรรคไม่ใช่จะถูกหมดนะ มีจิตมรรค สัมمامรรค มีจิตมันก็ออกทะเลไป มีจิตมันก็ลงทะเลไป อย่าคิดว่าปฏิบัติธรรมแล้วถูกนะ ปฏิบัติผิดก็เยอะ ทีนี้ใครตรวจสอบ ใครก็ปฏิบัติๆ

โธ่! หลวงตาเราก็พูดบ่อย หมายก็ปฏิบัติ มันเดินจงกรม หมายก็เดินนะมีง

มันต้องหดเข้ามาๆ ฉะนั้น เราพูดเลย เวลาใครมา เราต้องคุยกันก่อนว่าเราจะมีเป้าหมายคุยกันเรื่องอะไร ถ้าคุยกันเรื่องธรรมะก็คุยกันไป แต่ถ้าคุยกันเรื่องเข้าถึงหามรรคผลนะ ไม่ได้นะ เหมือนกับที่ว่าไปอวกาศ ออกไปอวกาศ ต้องออกตามจุดของมัน นี่ก็เหมือนกัน วิวัฒนาการของจิตมันจะเป็นหมด

ฉะนั้น การปฏิบัติจะบอกว่าคนละแนวทางได้ แต่จะบอกว่าวิธีการต่างกันก็ได้ แต่ผลที่มันต่างกัน ไม่มี โสดาบันต้องเป็นโสดาบันเหมือนกัน จะมาช่องทางไหน จะทำอย่างไร โสดาบันคือโสดาบัน โสดาบันต้องบอกว่าเป็นโสดาบันอย่างไร เอ็งบอกกูมา ถ้าเอ็งบอกเอ็งเป็นโสดาบัน กูก็ฟังอยู่ แต่กูไม่เชื่อ แต่ถ้าเอ็งบอกเอ็งเป็นโสดาบันอย่างไร ถ้าเอ็งบอกกู กูเชื่อ เป็นสภิกษาคามีอย่างไร เป็นอนาคามีอย่างไร เป็นพระอรหันต์อย่างไร

ผลของพระอรหันต์ ผลของอนาคามี ผลของสภิกษาคามี ผลของโสดาบัน นั้นเป็นผล กูไม่ฟัง ถ้ามีงบอกวิธีการเข้าถูก กูฟังมีง ใครมาก็ว่างๆ ว่างๆ แล้วว่างๆ มันว่างของใคร ถ้าว่างบ๊ีบ เราจะชักเข้ามาเลย ชักเข้ามาว่ามีงทำอย่างไร แล้วผลมันตอบอย่างไร

ทีนี้แม้แต่สมาธินี้ละ คนยังพูดเรื่องสมาธิผิดเลย

“ว่างๆ ครับ”

“ว่างอย่างไรละ”

“ก็ว่างๆ ครับ”

“ว่างอย่างไรละ”

“ตอบไม่ได้”

ว่างๆ มันยังบอกไม่ได้เลยว่างอย่างไร แล้วกูจะเชื่อมีงหรือ ก็มีงนั่งหลับใจ ว่างมีงก็ว่างไม่มีเจ้าของใจ

โอ๊ย! ว่างๆ พุทโธๆๆ โอ้โฮ! พุคไม่ออกเลย เป็นอย่างนั้นๆ...เออ! มันยังฟังได้บ้าง

“ว่างๆ ครับ”

“แล้วว่างอย่างไร”

“ก็ไม่รู้ ว่างๆ ครับ ว่างๆ ครับ”

แม้แต่สมาธิยังพูดไม่เป็นเลยนะมีง

แต่เราบอกได้ว่าที่โยมพามาที่นี่ได้ประโยชน์มาก ได้ประโยชน์มาก ประโยชน์ที่ว่าประสาเราเลย เราทำดีมาตลอดเลย แล้วไม่เคยมีใครบอกว่าเราผิดตรงไหนเลย แล้วเรารู้เขา เราบอกว่าผิดอย่างนี้ๆ แล้วขณะที่อยู่กับเรา เขายอมรับ เราฟังออก ถ้าเขาไม่ยอมรับนะ เขาต้องมีเหตุผลโต้แย้งเราแล้ว

เราบอกเป็นพื้นฐาน เขาบอกพื้นฐาน ไซ้ ก็พื้นฐาน แต่ที่ผิดมันก็ผิดตรงนี้ ผิดตรงเข้าใจว่าพื้นฐานแล้วอยู่กับพื้นฐาน เพราะตัวพื้นฐาน เราเหมือนกับเด็ก เด็กเรียนอนุบาล ถ้าให้มันเรียนทางหลักวิชาการมันแน่น มันเรียนต่อไปจะดีมากเลย พื้นๆ ถ้าฐานมันคินะ ถ้าฐานไม่คินะ พอขึ้นไปนะ พ่อแม่เสียตาย เสียใจทีหลังเลยละ พื้นๆ ก็ต้องให้มันแน่นแล้วขึ้นไป

พวกเราพอพื้นฐาน แน่น มันก็เหมือนวัดพระป่าเรา “โอ้โฮ! ลำบากๆ” ก็พื้นฐาน พื้น พื้น วัตรปฏิบัตินี้เป็นพื้นฐาน เหมมาจากไหน ล้มมาจากไหนก็มีวัตรปฏิบัติรองรับไว้ คือเครื่องอยู่ คือไม่ถึงกับหมดเนื้อหมดตัว จะทุกข์ยากขนาดไหนมาก็มีข้อวัตรปฏิบัติรองรับอยู่ เขาเรียกเครื่องอยู่ไง จิตมันจะเสื่อมขนาดไหน จิตมันจะโลเลขนาดไหน เราก็มีข้อวัตรปฏิบัติเป็นเครื่องอยู่ เพราะจิตมันมีขึ้นมีลง

ทีนี้พวกเราไปมองกันอย่างนั้น ไปมองว่า “โอ้! งานไม่มี งานอะไร งานเก็บกวาด ไม่มีประโยชน์อะไรเลย”

โธ่! กวาดไป สติพร้อมไป มันได้ประโยชน์ทั้งนั้นนะ คนจะคิดถึง เห็นประโยชน์มันใหม่ นี่หลวงปู่มั่นท่านวางรากฐานไว้ เพราะหลวงปู่มั่นเวลาท่านจะหาทางไปได้ มันก็เหมือนเราจะทำอะไรได้มันต้องมีทุกอย่างรองรับ ทุกอย่างทำให้เราไม่ถึงกับผิดพลาดไปไกลไป

ทีนี้พอปฏิบัติโดยทั่วไปไม่มีข้อวัตร มีเด็กวัดบริการหมดเลย ถึงเวลาที่ห่มผ้าหล่อๆ มากินข้าว กินข้าวเสร็จ หล่อๆ เดินกลับกุฏิ...เสร็จ! เรียบร้อย! ไม่เหลือ! งานต่างๆ ให้เด็กวัดมันทำ

แต่กรรมฐานไม่เป็นเช่นนั้น มีมือกินก็ต้องมีมือทำ ไม่บิณฑบาตก็ไม่ต้องฉัน ฉัน ต้องออกบิณฑบาต พระศีล ๒๒๗ เท่ากันหมด มีพระองค์ไหนศีลมากกว่าพระองค์ไหน ไม่มี เคารพกันด้วยคุณธรรมในหัวใจ อาวุโสกันแต่เป็นธรรมวินัย เคารพกัน ใครบวชก่อนบวชหลังเป็น อาวุโสกันแต่

แต่ถ้าใครมีคุณธรรมในหัวใจ กราบแล้วกราบอีก อยากได้บุญกุศลกับท่าน อยากให้ท่าน
แนะนำสั่งสอนเรา ศีล ๒๒๗ เท่ากัน ยิ่งครูบาอาจารย์สูงสุดคู่สามัญ ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมดี
เหมือนพระเด็กๆ เหมือนพระธรรมดา

ไอ้ที่ภูฏิมานะ พรรษาสองพรรษาอยากจะใหญ่โต แหม! วางฟอร์มเสีย

ครูบาอาจารย์เราที่เป็นธรรมดี ปกติ ธรรมดา ไม่มีอะไรเหนือใครเลย แต่หัวใจเหนือ
มากๆ แล้วเราเคารพบูชากันมาก แต่พระทางโลกไม่ก็พรรษา แหม! สร้างภาพกัน กิเลสทั้งนั้น

ทีนี้พออย่างนั้นบ้าง ต่างคนต่างสร้างภาพ ต่างคนต่างสร้างขึ้นมาก ก็อย่างนั้นนะ ใครมีอะไร
แปลกๆ โช้! ประสาเราเราถนอมรู้ใหม่ ถ้าไม่ถนอมนะ เสียง มึงจะเอาเสียงอะไรล่ะ เข้าสมาบัตินะ
จิตสงบบ้าง แสงสว่างออกไป แสงสว่างตกที่ไหน เสียงได้ยินหมด เทวดาคูยกันได้ยินหมดเลย กับ
ไอ้เสียงแหวอย่างนี้มันจะมีปัญหาอะไร

เราพูด วันนั้นเวลาเราไม่มี เราห้กๆ เอา ถ้าวธิบายนะ เสียง พวกปฏิบัติอยู่ที่นี่ เสียงดนตรี
ไทยแหวมา ตี ๓ ตี ๔ เยอะแยะ เสียงอะไรต่ออะไร พวกนี้ได้ยินหมดละ เสียงมันมีอยู่แล้ว เสียง
พระพุทธเจ้าปัจจุบันนี้ยังมีอยู่เลย เสียงพระพุทธเจ้าที่เทศนาว่าการไว้ เสียง เห็นไหม สสารมันมี
เสียงตั้งแต่อดีตยังมีอยู่เลย เราจะได้ยินย้อนกลับไปได้อย่างไร โอ้โฮ! ยิ่งพิจารณาไปแล้วนะ

เราคิดไม่ถึงหรือว่าเขาพูดได้แค่นี้เองไง เราคิดว่าเขาต้องได้รู้อะไรลึกกว่านี้ เขาถึงได้คิด
ว่าเขาสิ้นกิเลส พอได้ยินแค่นี้ โอ้โฮ! เหวอเอ๋ย เพราะในวงปฏิบัติมันจะมีเรื่องอย่างนี้เยอะมาก

วันนั้นเรารู้อยู่ โยมสงสารมาก โยมถึงบอกว่าให้สอน แล้วเขาก็พูดอยู่บอกว่า มีอะไรให้
สอนต่อละ

ไอ้คำว่า “สอน” นี้นะ เวลาเราเรียนปริยัติ ปริยัติมันมีอยู่แล้วใช่ไหม ปริยัติ ทีนี้เราปฏิบัติ
ภาคปฏิบัติ กว่าจะได้ผล ๑๐ ปี ๒๐ ปียังไม่ได้เลย ทีนี้ที่ที่ให้สอนๆ มันจะสอน ก็พูดอะไรไป แค่พูด
อะไร มึงพูดอะไรเอากับใจให้อยู่ก็จบแล้ว พูดอะไรๆ เอาใจจบ เอาใจนิ่งบ้าง นี่ก็จบแล้ว แต่เราก้ โอ้โฮ!
เวลาจะทำนะ โอ้โฮ! พิธีการเยอะแยะไปหมด

พูดอะไร หายใจเข้าพูด ออกอะไร พูดอะไรๆ เอามั่นให้อยู่ ถ้ามั่นสงบเข้ามาอยู่ เรารู้แล้วจิตสงบ
แล้วที่ในพระไตรปิฎกนั้น นั่นมันเป็นกิริยาไง มันเป็นบารมีของคนใจ อย่างเช่นพระองค์นี้มา จะ

สอนพระองค์นี้ ท่านก็มีตัวอย่างอย่างหนึ่ง อ้าว! พระองค์นี้มาสอน ก็มีตัวอย่างอย่างหนึ่ง อ้าว! พระองค์นี้มา ก็มีตัวอย่างอย่างหนึ่ง แต่ละองค์ก็ศีล สมาธิ ปัญญาเหมือนกัน แต่ถ้าสอนอย่างนี้เป็นอีกอย่างหนึ่ง

มันมีเลขาของเจ้าคณะภาคไปหาหลวงปู่ฝั้น บอกว่าเขาจบ ๕ ประโยค พระไตรปิฎกเข้าใจหมดเลย ทุกอย่างเลย แต่งบาลีก็ได้ ทุกอย่างเลย แล้วก็ศึกษาหมด แล้วก็สงสัย สงสัยว่าพระพุทธเจ้าสอนพระสารีบุตรก็อย่างหนึ่ง สอนพระโมคคัลลานะก็อย่างหนึ่ง พระสารีบุตร สอนพระสารีบุตรที่เขาวิชฌณูในถ้ำ ที่หลานเข้ามาหา แล้วพระสารีบุตรพัดพระพุทธเจ้าอยู่ แล้วหลานก็บอกว่าไม่พอใจพระพุทธเจ้ามาก เพราะพระพุทธเจ้าเอาตระกูลพระสารีบุตรบวชหมดเลย ก็จะพูด จะต่อว่าพระพุทธเจ้าก็ไม่กล้า เขาบอก “ผมไม่พอใจไอนั้น ผมไม่พอใจไอนี้”

พระพุทธเจ้าบอกเลย “ถ้าเธอไม่พอใจสิ่งใดๆ ในโลกนี้ เธอต้องไม่พอใจอารมณ์ความรู้สึกของเธอด้วย เพราะอารมณ์ความรู้สึกของเธอก็คือวัตถุอันหนึ่ง”

ความคิดเรา ถ้าเิ่งไม่พอใจใคร เิ่งต้องไม่พอใจความคิดเิ่งด้วย เพราะความคิดเิ่งคิดไม่พอใจเขา พระสารีบุตรพัดอยู่ข้างหลัง ปึง! เป็นพระอรหันต์เลย นี่วิธีสอนพระสารีบุตร

วิธีสอนพระโมคคัลลานะ พระโมคคัลลานะนั่งแล้วก็หลับ พระโศดาบันยังนั่งโงกเลย พระโศดาบันแล้วนะ มาจากพระสารีบุตรฟังมาจากพระอัสสชิ พระสารีบุตรไปสอนพระโมคคัลลานะได้โศดาบันแล้วถึงไปเฝ้าพระพุทธเจ้า พระโศดาบันเวลานั่งสมาธิยังนั่งสัปหงกพระพุทธเจ้าไปเลยนะ ให้เอาน้ำลูบหน้า ให้มองดาว นี่สอนพระโมคคัลลานะก็อีกอย่างหนึ่ง สอนพระอุบาลีก็อีกอย่างหนึ่ง

นี่เขา ๕ ประโยค เขาบอกสอนทุกอย่าง ทุกคนก็สอนไปคนละอย่าง แล้วผมจะทำอย่างไรล่ะ เพราะผมมีความรู้มาก

หลวงปู่ฝั้นบอกว่า ทุกข์มันอยู่ที่ไหนล่ะ ทุกข์มันอยู่ที่ไหน เราทุกข์เราสุขใช่ไหม เอาปัจจุบันของเราไป อย่าไปเอาอดีตอนาคต ทุกข์เราอยู่ที่ไหน ความรู้สึกเราอยู่ที่ไหน จับลงตรงนั้น

นี่เรียนมาขนาดไหนก็ยังทำอะไรไม่เป็นนะ พูดถึงว่าเอาปัจจุบัน พอปัจจุบันย้อนกลับมา ก็บอกว่าวิธี คำสอนต่างๆ มันมีอยู่แล้ว แล้วคนฉลาดหรือคนไม่ฉลาด ถ้าคนฉลาด เราต้องเก็บมาเป็นประโยชน์กับเราไป

ที่นี้ทุกคนถามว่า บอกวิธีการมาสิ

โธ่! วิธีการหลากหลายมาก แต่ถ้าประสานนะ ประสานเรา อย่างหลวงตาท่านพูด ท่านก็ชอบพุทธโธ เพราะพุทธโธมันก็เป็นพุทธชานูสติ มันเป็นอันแรกใจ กรรมฐาน ๔๐ ห้อง อันแรก มันมีวิธีการ ๔๐ อย่าง จับให้ได้แล้วกำหนดเลย แล้วมันจะเป็นไป พุทธโธ ทำจิตให้สงบก่อน

ฉะนั้น เวลาพื้นฐาน ถ้าเราทำอะไรมาแล้ว ถ้ามันทำอย่างนั้น มันสำคัญตรงที่ว่าพื้นฐาน ถ้าพื้นฐาน เราเข้าใจว่าพื้นฐาน แล้วเราทำให้มันสงบเข้ามา แล้วมันดีขึ้นไป มันจะดีขึ้นไป คำว่า “พื้นฐาน” แล้วเราย่ำอยู่กับที่ สำคัญคือสติ สติชัดเจนตลอดเวลา ตัวสติจะทำให้ใจนี้ให้มันละเอียดเข้ามา สมาธิคือใจที่มันรับรู้ว่าเป็นสมาธิ สมาธิไม่ใช่เขียนว่าสมาธิ เขียนว่าสมาธินั้นเป็นคำสอน แต่เวลาเกิดกับเรา อ้อหืมๆ แล้วมันมีกำลัง

ตอนนี้พวกเราเป็นมิจฉาสมาธิกันหมด คือพยายามปฏิบัติให้มันว่าง แล้วคิดว่าเป็นสมาธิ พยายามปฏิบัติให้มันว่างใจ คือปฏิบัติ ปฏิเสธว่าเราไม่มีใจ แล้วมีไหม ก็นั่งอยู่ที่ทุกคน ไม่มีได้ อย่างไร แต่พยายามปฏิบัติมัน พอปฏิบัติไปปฏิบัติมา “เออ! ก็ดีเนาะ ปฏิเสธแล้วไม่ต้องรับผิดชอบอะไรมันก็สบายดี เออ! อะไรก็ไม่ใช่ของเรา อะไรก็ไม่ใช่เรา ปฏิเสธไปเรื่อยๆ เออ! แล้วก็สบายดี” แล้วก็คิดว่าเป็นสมาธิ ไม่เป็นหรือก ไม่เป็นหรือก

ถ้าเป็นสมาธินะ ต้องพุทธโธๆ เป็นเราหมด ปฏิเสธอะไรไม่ได้ เป็นเรา แล้วเรามันมีสติ ไคร่ครวญ ไคร่ครวญไปเรื่อยๆ เราจะเปรียบเทียบเหมือนรีไซเคิลน้ำเลย น้ำสกปรกเขากวนมัน เขาจะเอาออกซิเจนมัน แล้วมันสะอาดได้

จิตก็เหมือนกัน ที่มันคิดมา พุทธโธๆ มันก็รีไซเคิลมัน กวนมัน ออกซิเจนอัดเข้าไป อัดเข้าไป พอเดี๋ยวมันเป็นสมาธิขึ้นมา เออ! น้ำที่มันสกปรกเหม็นมาก กลิ่นเหม็นมากเลย พอมันเป็นน้ำสะอาด อ้อหืม! มันน่าใช้ โอ้! มันใส รู้เองเห็นเอง จับต้องได้หมด มันถึงเป็นสมาธิ

พอจับต้องได้ เรามีน้ำแล้ว น้ำนี้จะเอาไปทำอะไรล่ะ อุตสาหกรรมก็ได้ จะเอาไปทำอะไรก็ได้ แต่น้ำสกปรกนะ น้ำเสีย น้ำเป็นสารพิษ ไม่มีใครเอา ไปลงที่ไหนๆ ก็เหม็นไปหมด ความคิดเรามีแต่กิเลสทั้งหมด ใจที่ใครๆ ก็ไม่เอา กูก็มี ไม่ต้องบอกกูหรือก กูก็มี

แต่ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมา ทำอย่างไรให้น้ำเสียเป็นน้ำดี ทำอย่างไรให้จิตที่มันฟุ้งซ่าน จิตที่มันมีอคติให้มันเป็นจิตที่ดี พอเป็นจิตที่ดี นี่ใจ สัมมาสมาธิใจ ตัวนี้ใจ สิล สมาธิ ปัญญา ปัญญา

มันจะเกิดจากฐานอันนี้ไง ใ้ฉันมันยังเป็นน้ำสกปรกกันอยู่เลย แล้วก็บอกว่าเอามาต้มเอามาแกง มีงเอาน้ำเสียมต้มมาแกงหรือ แล้วก็ว่ากันไป นี่เป็นคำพูดนะ

มันก็คืออย่าง แต่มันเป็นอย่างนี้เพราะอะไรรู้ไหม เพราะว่าเวลาพระพุทธเจ้าจะเสด็จรื้อสัตว์ ขนสัตว์ ท่านจะดูตรงนี้ ดูความพร้อม แต่อย่างนี้นะ ถ้าพูดถึงบวชแล้วปฏิบัติ เขาก็ได้บุญของเขา นะ เขาก็ปฏิบัติ เขาก็เป็นพระ เขาปฏิบัติของเขาไป แต่ที่ว่า แต่มันเป็นสายบุญสายกรรม

เพราะเราก่อนจะบวช เราเคยบวชเป็นมหานิกายมาพรรษาหนึ่ง ปี ๒๕๑๕ แล้วแม่ไม่ยอม ให้อยู่ ก็สึกออกมา ทีนี้พอจะบวชใหม่ ไปค้นหาหมด หนังสืออ่านเยอะมาก ครูบาอาจารย์ท่าน สอนอย่างนี้ๆ อ่านไปอ่านมา เราก็ใช้ปัญญาเราคิด อืม! จะไปทางไหนดี แล้วพอมานเจอประวัติ หลวงปู่มั่น เออ! อย่างนี้กูทำได้ เพราะประวัติหลวงปู่มั่น ท่านรุดงค์ไปเหมือนกับสามัญชนเรา แบบว่ารุดงค์ไปที่ไหน เออ! อย่างนี้ทำได้ เราเลยมาทางนี้ มาทางนี้ หมายถึงว่า เราพยายามคว้า ผู้สอนใจ เพราะอะไร ลูกศิษย์หลวงปู่มั่นมีเยอะไง เราต้องการผู้สอน ผู้ชักนำ

เราเลือกนะ ก่อนบวชนี้เลือกแล้วเลือกอีกนะ แล้วพอบวชมาแล้วนะ คิดว่าเลือกถูก พอ บวชมาแล้วเป็นอย่างนี้ แต่เวลากลับมาอยู่ภาคกลาง เพราะว่าพระปฏิบัติมันน้อย การปฏิบัติมัน น้อย พอมานใหม่ๆ นะ โอ้โฮ! แรงต้านมันเยอะมาก เหมือนกับสิ่งที่ว่าในสังคมมันไม่มีใจ มัน เหมือนกับสัตว์ประหลาด

แต่ถ้าเราไปอยู่ที่ไหน ที่อย่างหลวงตาท่านพูดว่า กรรมฐาน รากเหง้ามันอยู่ทางอีสาน ทีนี้ ไปอยู่อีสานนี้สบายมากนะ ไปอยู่อีสาน เมื่อก่อนเราไปอยู่อีสานใหม่ๆ มันต้องไปสามล้อถีบ ไป รถแดง กลับบ้านทีหนึ่ง สามล้อมันจะถูกลูกจอบเข้ามารับเข้ามาส่งเลยนะ คือเหมือนกับเขามีพื้นฐาน ใจ พอกลับเข้ามาในกรุงเทพฯ มาลงรถ แล้วก็มาลงสายใต้ เดินนี้ระวังนะ มันจะชนกุนะ ใครๆ ก็ จะต้องหลบ ต้องหลบให้ดี มันชนเอา

ไปอีสานไม่นะ พอเดินผ่านไปไหน เขาจะลงข้างทาง กราบแล้วกราบอีก คนเราอยู่ภาค กลางมันไม่เคยเจอสังคมอย่างนั้นนะ ไปเจอสังคมที่เขาเคารพนบถ เขา โอ้โฮ! นี่ไง มันเกิดมา จากไหนละ เกิดมาจากครูบาอาจารย์ท่านฝึกไว้ คือเราไปกินบุญเก่าของผู้ที่เขาฝึกไว้ รุดงค์ไปทาง ภาคเหนือนะ ถ้าไปรุดงค์ขึ้นไปแล้ววิเศษบาดง่ายนะ ไปถามเถอะ หลวงปู่มั่นเคยผ่านหรือครูบา อาจารย์เราเคยผ่านไปแล้ว แต่ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์ผ่านไปนะ เราไปเองนะ อ้อหืม!

เพราะทางภาคเหนือ ประเพณีพื้นบ้านเขา เวลาเขาจะบิณฑบาต เขามีเด็กวัด มีฆ้องตีปี่ๆ แล้วเขาเรียกมาพร้อมกัน "โอ้พวกเราไป เดินไปเฉยๆ รอที่หนึ่งครึ่งชั่วโมงกว่าจะได้ข้าวสักทัพพีหนึ่ง กว่าเขาจะมา โอ้! แล้วเพราะเราไปบิณฑบาตแบบว่าบิณฑบาตเป็นวัตรในในเสขียวัตรห้ามส่งเสียง ห้ามอะไรทั้งนั้นนะ เราจะอยู่ในธรรมวินัย แต่สังคมเขาไม่มีใครฝึกไว้"

ชุดลงไปมันจะรู้เลย ถ้าที่ไหนพออยู่สะดวกสบาย จะต้องมีคนมาฝึกหัดไว้ ถ้าไปอยู่ที่ไม่มีใครเคยไปนะ เราต้องไปลุยเอง นี่เรามาสังคมนะ สังคมถ้าเป็นอีสานเมื่อก่อน โอ๊ย! สบายมากแล้วมาอยู่ที่นี้ ขณะที่นี้เขาก็มีของเขานะ แต่คนมันไม่รู้ มาอยู่ที่นี้ใหม่ๆ ชาวบ้านเขามาใส่บาตร แล้วเราฉันทข้าว เขาจะไปพูดข้างนอก พอดีลูกศิษย์เราได้ยินนะ "โอ้โฮ! เฮ้ย! มันย้อนยุคอะ มันย้อนยุค" เขาไม่เคยเห็นพระฉันในบาตรแล้วไง คนพื้นที่เขาไม่รู้ละ "เฮ้ย! มันย้อนยุคเว้ย มันย้อนยุค"

แต่พวกเราทำมาสามชั่วอายุคน หลวงปู่มันชั่วอายุคนหนึ่ง แล้วหลวงปู่พื้นชั่วอายุคนหนึ่ง แล้วพวกเรานี้เป็นรุ่นที่สาม รุ่นพ่อ รุ่นปู่ใช้ไหม แล้วก็รุ่นพ่อ แล้วรุ่นลูกรุ่นหลาน เราเห็นกันมา ๓-๔ ชั่วอายุคน ไม่ตื่นเต้นเลย แต่คนที่ไม่เคยเห็นนะ สังคมเดียวกันนี้แหละ คนที่ไม่เคยเห็นมันก็ยังตื่นเต้น คนที่เขาคุ้นชินนะ ไม่มีอะไรเลย มันอยู่ที่ว่าวาสนาใคร แล้วใครจะเข้าทางไหน

ใครมีอะไรอีก

นี่พูดถึงทิวา พอวันนั้นมา เราเห็นมาก แล้วเห็น สงสารด้วย เขาพยายามจะบอกว่า "หลวงพ่อสอนสิ" เขาจะให้พูดต่อใจ แต่สำหรับเรานะ แค่อะกิดให้รู้ถูกรู้ผิด เพราะทำไม่รู้ไม่ไหม ทำไมหลวงปู่มันปล่อยให้หลวงตาติดสมาธิอยู่ ๕ ปี ทั้งที่หลวงปู่มันกับหลวงตาอยู่ด้วยกัน หลวงปู่มันจะถามหลวงตาตลอด "มหา จิตเป็นอย่างไร"

"ว่าง สบายดีครับ สบายดี"

๕ ปีนะ

พอสึกงอมเต็มที่แล้วนะ "มหา จิตเป็นอย่างไร"

"โอ๊ย! สบายดีครับ"

"สบายบ้างหรือ สุขอย่างนี้มันสุขเศษเนื้อติดฟันนะ สบายๆ มันยังไปได้อีกนะ"

๕ ปีก็จะสมดุล กว่าจะสุกงอม ทั้งที่อยู่ด้วยกันนะ หลวงตาอุปัฏฐากหลวงปู่มันอยู่ คิดสมาธิอยู่ ๕ ปี ใช้เวลา ๕ ปีแะตรงนี้ออกมาได้ แก่จิตไม่ใช่ง่ายหรอก

แต่นี้พูดถึงพอพูดแล้วเขายอมรับ แต่มันก็ยอมรับแล้ว ถ้ามันยอมรับแล้วมีคนคอยส่งเสริม มันก็จะได้ออกค้นคว้าออกหา คือออกกระทำเพื่อจะพัฒนาการขึ้นไป แต่ยอมรับ เพียงแต่ไม่มีห่มุ่คณะ ไม่มีใครคอยชี้นำ มันก็จะไปจมอยู่ที่เก่าไป

รู้แล้ว แต่ก็ไม่พัฒนา รู้แล้วเห็นแล้ว ถ้าพัฒนา มันก็ได้พัฒนาขึ้นไป รู้แล้ว แต่ไม่ได้พัฒนา เดียวมันก็จะจมอยู่ที่เดิม มันเป็นตรงนี้ไง แต่ถ้ามันพัฒนาก็แจ้ว มันเปลี่ยนไปเลย รู้แล้วพัฒนาขึ้นไปเรื่อยๆ

ปฏิบัติ ใครไม่เข้าใจ ปฏิบัติ ทุกคนคิดเหมือนการเรียนหนังสือ คือสอบก็ผ่าน สอบก็ผ่าน ใจ การเรียนหนังสือ สอบเข้าเถอะ จบหมด ต้องจบ แต่ภาวนานะ ทั้งชาติเลย อยู่ที่เก่า ไม่ไปไหนเลย ทั้งชาติเลย เพราะมันไม่ไป แต่เรียนหนังสือมันไปนะ ปีนี้ผ่านชั้นหนึ่ง ปีนี้จบชั้นๆ ไม่จบ ภูเก็ต ออก เสียเก้าอี้ แต่ถ้าปฏิบัตินะ ไม่มีทาง ถ้าเราไม่ทำเอง เราก็ไม่รู้เอง เราไม่พัฒนาเอง เอวัง